

Memo Gemeenteraad Gemeente Waadhoeke

Datum:	8 juli 2020
Aan:	De gemeenteraad van Waadhoeke
CC:	
Van:	College van Burgemeester en Wethouders van Waadhoeke
Onderwerp:	Zonnepanelen en zonnecollectoren binnen beschermd stads- en dorpsgezicht
Portefeuillehouder:	Wethouders N. Haarsma en J. Dijkstra

Geachte raadsleden,

Inleiding

In december 2019 heeft uw raad een nieuwe Welstandsnota vastgesteld voor de hele gemeente. Het betrof een technische harmonisatie en actualisatie van de welstandsnota's van de vier voormalige fusiegemeenten, zonder wezenlijke nieuwe ontwikkelingen.

In de nieuwe welstandsnota zijn geen specifieke criteria opgenomen voor het plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren op daken in de beschermde stads- en dorpsgezichten. Dit was ook niet het geval in de nota's van de voormalige fusiegemeenten. Gelet op de steeds groter wordende behoefte hieraan hebben wij aangegeven dat hiervoor een praktische regeling zal worden ontwikkeld, als vervolgactie op de vastgestelde welstandsnota.

De gedachte hierachter is het gegeven dat het plaatsen van zonnepanelen en zonnecollectoren binnen beschermde stads- en dorpsgezichten in de meeste gevallen niet vergunningsvrij is. Dit is wettelijk zo geregeld. Willen we de beperkte vergunningsvrije mogelijkheden verruimen, dan moet daarvoor een regeling worden vastgesteld, als aanvulling op de welstandsnota. Dit biedt vervolgens de basis voor vergunningverlening.

Met dit memo willen wij u graag informeren over de huidige stand van zaken.

Samenvatting

Rondom de vaststelling van de Welstandsnota is het eerste kwartaal van 2020 als streefmoment genoemd voor een praktische regeling. Dit bleek niet realistisch te zijn. Daarom is afgelopen voorjaar het hele jaar 2020 hiervoor gereserveerd op de lange termijn agenda.

Gaandeweg zijn we tot de conclusie gekomen dat een praktische regeling lang niet zo eenvoudig is op te stellen als het wellicht zou lijken, omdat:

- We in Waadhoeke staan voor het behoud van ons erfgoed, zoals onze beschermde stads- en dorpsgezichten.
- De gemeente tegelijkertijd een ambitieuze duurzaamheidsagenda heeft.

- Geen individuele situatie en/of beschermd stads- of dorpsgezicht identiek is. Een praktische regeling voor verruiming van mogelijkheden voor zonnepanelen en zonnecollectoren is dus niet zomaar gemaakt.
- We graag willen dat nieuw Waadhoeke beleid op de wijze van Nabij Besturen tot stand komt.
- De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed haar adviesbeleid voor zonnepanelen versoepelt en deze tendens ook een rol speelt bij een mogelijk op te stellen regeling¹.

De vraag die zich vervolgens aandient is hoe te komen tot een goede afweging, als belangrijke onderwerpen als duurzaamheid en waardevol erfgoed elkaar direct raken. We willen op zoek gaan tot waar ze samen kunnen gaan.

Zoals hiervoor al is aangegeven biedt de huidige welstandsnota geen ruimte, maar vanaf de totstandkoming van de welstandsnota zijn wel verwachtingen gewekt over een praktische regeling. Een mogelijke verruiming behoort echter pas tot de mogelijkheden als we goed in beeld hebben hoe alle relevante belangen zich tot elkaar verhouden.

Daarnaast is in een aantal situaties binnen beschermde stads- en dorpsgezichten reeds zonnepanelen geplaatst, zonder vergunning. Legalisatie of handhaving is pas een reële optie als het in dit memo geschetste proces is doorlopen.

Van belang voor uw raad

Gelet op het hiervoor genoemde gaan we de volgende werkwijze volgen:

Per gebied zal worden bekeken wat de mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen / collectoren, om onevenredige afbreuk aan de cultuurhistorische en monumentale waarden van het betreffende gebied te voorkomen. De te onderscheiden gebieden zijn:

- Oude- en Nieuwebildtdijk;
- Achlum, Dronryp, Marsum, Oudebildtziyl;
- Franeker binnenstad e.o.

Het is van belang dat in relatie tot het beoogde doel (plaatsing panelen/collectoren) belangrijke relevante kenmerken en waarden per gebied worden vastgelegd middels een (beknopte) beschrijving. Deze kenmerken kunnen met behulp van de toelichting op het aanwijzingsbesluit², de betreffende bestemmingsplanregeling en een opname ter plaatse

---

¹ Voor rijksmonumenten binnen en buiten de beschermde stads- en dorpsgezichten geldt dat altijd sprake zal moeten zijn van een specifieke maatwerkbenadering, in samenspraak met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daar gaat deze werkwijze verder niet op in. Echter, in dit verband is het wel goed om aan te geven dat vanuit de Rijksdienst ontwikkelingen gaande zijn qua verruiming. Zie in dit verband ook <https://erfgoedstem.nl/rijksdienst-voor-het-cultureel-erfgoed-versoepelt-adviesbeleid-zonnepanelen/>

² De beschermde stads- en dorpsgezichten in Waadhoeke zijn door de Rijksoverheid aangewezen met een aanwijzingsbesluit. Hierin staan de redenen van aanwijzing en is op beschrijvende wijze verwoord wat de belangrijkste historische karakteristieken zijn. Een aanwijzingsbesluit wordt vervolgens altijd geborgd met een bestemmingsplan.

worden vastgelegd. Voor het opstellen van deze beschrijving benaderen we een deskundige partij, te weten het Steunpunt monumentenzorg Fryslân. Het Steunpunt is in staat om de vaak globaal beschreven aanwijzingsbesluiten en bestemmingsplannen per gebied goed door te vertalen.

Zodra de bevindingen zijn ontvangen (augustus/september), wordt duidelijk of, en zo ja welke extra ruimte er mogelijk binnen ieder beschermd stads- en dorpsgezicht is, zonder onevenredige afbreuk te doen aan de kernwaarden van de gebieden. Op basis van die informatie bekijken we hoe we het vervolgtraject verder gaan inrichten. Zodra hierover meer duidelijkheid is te geven brengen we uw raad wederom op de hoogte.

De besluitvorming voor het al dan niet vaststellen van een regeling ligt uiteindelijk bij uw gemeenteraad.